

Sisäministeriö
Pelastusosasto

Hanketunnus N/10916/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi pelastustoimen tilannekuvatoiminnasta

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valmisteilla olevaan asiaan. Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy esittää lausuntonaan seuraavaa ja pyytää asiaa huomioitavaksi asetusvalmistelussa.

Taustaa

Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut siirrettiin lailla Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi (574/2018, ns. *yhtiöittämislaki*) uuden perustettavan valtiomisteisen ”erityistehtäväyhtiöksi” luonnehditun osakeyhtiön (nyk. Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy) hoidettavaksi 1.1.2019 alkaen. Yhtiön toimialana on lain 1 §:n mukaan meri-, rautatie- ja tieliikenteenohjaus ja –hallinta sekä siihen liittyvä tiedon keruu, hallinta ja hyödyntäminen.

Eryitystehtäväyhtiön liikennemuotokohtaiset tytäryhtiöt vastaavat liikenteenohjauksen ja -hallinnan operatiivisesta toiminnasta. Liikenteenohjaus- ja hallintapalvelutehtävissä kyse on julkisesta hallintotehtävästä (HE 34/2018: lennonvarmistus s. 103-104; tieliikenne s. 106; meriliikenne s. 107; raideliikenne s. 111).

Valtioneuvosto on 30.3.2017 tekemällään päätöksellä nimennyt ilmailulain (864/2014) 108 §:n perusteella Air Navigation Services Finland Oy:n (nyk. Fintraffic Lennonvarmistus Oy) **ilmaliikennepalvelujen tarjoajaksi** Suomen lentotiedotusalueella, lukuun ottamatta Seinäjoen ja Mikkelin lentopaikkojen lentotiedotusvyöhykkeitä kyseisten lentopaikkojen ilmaliikennepalveluelimen palveluaikoina, päätöksessä kerrotuin perustein ja ehdoin. Samalla valtioneuvosto on nimennyt ilmailulain 121 §:n mukaisesti ANS Finlandin huolehtimaan ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä Suomen lentotiedotusalueella. Valtioneuvoston nimeämispäätös on voimassa toistaiseksi.

Ilmailulain 160 §:n mukaan ilmaliikennepalvelun tarjoajan on varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin osallistumalla

valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö on 18.12.2018 antamalla päätöksellä vahvistanut alusliikennepalvelua ylläpitäväksi **VTS-palveluntarjoajaksi** Fintraffic Meriliikenteenohjaus Oy:n (ent. Vessel Traffic Services Finland Oy) 1.1.2019 alkaen. VTS-palveluntarjoajan tehtävistä säädetään alusliikennepalvelulaissa (623/2005). Alusliikennepalvelulain 16 §:n mukaisesti VTS-palveluntarjoajan tulee ylläpitää alusliikennepalvelua VTS-alueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä 8 §:ssä tarkoitetun perustamispäätöksen mukaisesti sekä valvoa ja ohjata alusliikennettä VTS-keskuksessa ylläpidettävän tilannekuvan perusteella. Velvoitteet on lainsäädännössä asetettu suoraan VTS-palveluntarjoajalle.

Alusliikennepalvelulain 19 a §:n mukaan VTS-palveluntarjoajan on varauduttava valmiuslain tarkoitettuihin poikkeusoloihin osallistumalla valmiussuunnitteluun ja valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa.

Fintraffic Tie Oy toimii **tieliikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajana** Väyläviraston ja Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n välisen sopimuksen nojalla. Liikenteenpalveluista annetun lain 137 §:n nojalla tieliikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan tehtävänä on ylläpitää liikenneväylien liikennetilanteen seurantaa (*liikenteen tilannekuva*) sekä onnettomuuksien, vaaratilanteiden ja liikenteen sujuvuuteen vaikuttavien tilanteiden ilmoitus- ja tiedotuspalvelua.

Liikenteen palveluista annetun lain 139 §:n nojalla Tieliikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan on varauduttava poikkeusoloihin ja huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Tieliikennepalvelun tarjoajan on osallistuttava toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmistettava etukäteen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa.

Fintraffic Raide Oy toimii **raideliikenteen liikenteenohjauspalvelun tarjoajana** Väyläviraston ja Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n välisen sopimuksen nojalla.

Raideliikennelain 171 §:n nojalla liikenteenohjauspalvelua tarjoavan yhtiön on varauduttava poikkeusoloihin ja huolehdittava siitä, että niiden toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Niiden on osallistuttava

toimintansa edellyttämällä tavalla valmiussuunnitteluun ja valmisteltava etukäteen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa tapahtuvaa toimintaa.

Pelastustoiminnan tilannekuvan muodostaminen ja jakaminen (Asetusluonnoksen 6 §)

Eri liikennemuotojen liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden tarjoajat tekevät tiivistä yhteistyötä viranomaisten kanssa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa, kuten esimerkiksi onnettomuustilanteissa.

Liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan tiedonsaantioikeuksista säädetään laissa liikenteen palveluista. Lain 144 §:n mukaan viranomaiset voivat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluiden tarjoajalle tietoja, jotka ovat välttämättömiä sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa edelleen, ellei tiedot luovuttanut viranomainen anna tähän erikseen lupaa.

Lain 147 §:n mukaan Liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan on liike- ja ammattisalaisuuden estämättä luovutettava viranomaiselle tai muulle laissa säädettyä tehtävää hoitavalle sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Oikeus luovuttaa tietoja on laissa lähtökohtaisesti rajattu liike- ja ammattisalaisuutena salassa pidettävään tietoon.

Lisäksi alus- ja ilmaliikennepalvelujen tarjoajien velvollisuudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja on säädetty meripelastuslain 14 §:ssä.

Liikenteen ohjaus- ja hallintapalveluiden tuottamisessa on kyse julkisesta hallintotehtävästä, jonka vuoksi sen asema olisi syytä huomioida myös pelastustoimen tilannekuvatoimintaa koskevassa yhteistyössä sekä valmiussuunnittelussa ja mahdollisissa harjoituksissa. Lisäksi tulisi varmistaa, että lakiin kirjatut tiedonsaantioikeudet ja luovutusvelvollisuudet on määritelty niin, että tiedonjakaminen eri viranomaistehtävää hoitavien tahojen välillä tapahtuu mutkattomasti mahdollisissa poikkeusoloissa sekä normaaliolojen onnettomuus- tai muissa häiriötilanteissa.

Ystävällisin terveisin

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy

Pia Julin
toimitusjohtaja

Liitteet

Jakelu

Sisäministeriö, Pelastusosasto

Tiedoksi